

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2008 vp

Hallituksen esitys laiksi väylämaksulain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä kesäkuuta 2008 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi väylämaksulain muuttamisesta (HE 79/2008 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- merenkulkuneuvos Sirkka-Heleena Nyman, liikenne- ja viestintäministeriö

- ylitarkastaja Tanja Nurmi, valtiovarainministeriö
- merikapteeni Tapani Voionmaa ja asiamies Stefan Lomberg, Suomen Laivameklariliitto
- toimitusjohtaja Matti Aura, Suomen Satamaliitto
- merikapteeni, asiantuntija Jukka Kantola, Suomen Varustamot ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- liikenne- ja viestintäministeriö
- oikeusministeriö
- Tullihallitus.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väylämaksulakia. Laissa oleva vaatimus ulkomaille sijoittuneen laivanisännän Suomessa asuvasta edustajasta poistettaisiin. Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautunut laivanisäntä voisi toimia ilman edustajaa tai hänellä voisi olla tulliviranomaisen hyväksymä, Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautunut edustaja. Muualle kuin Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautuneella laivanisännällä tulisi olla tulliviranomaisen hyväksymä, Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautunut edustaja.

Vastuu väylämaksun maksamisesta olisi laivanisännällä, mutta jos laivanisännällä olisi tul-

liviranomaisen hyväksymä, Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautunut edustaja, laivanisäntä ja hänen edustajansa olisivat yhteisvastuullisesti velvollisia maksamaan väylämaksun.

Esityksen tarkoituksena on saattaa Suomen lainsäädäntö laivanisännän edustajavaatimusta koskevilta osin Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaiseksi. Euroopan yhteisöjen komissio on lokakuussa 2006 käynnistänyt valvontamenettelyn Suomea vastaan. Huhtikuussa 2008 komissio lähetti asiasta perustellun lausunnon Suomelle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana seuraavin huomautuksin.

Laivanisäntä ja hänen edustajansa ovat väylämaksulain 4 §:n mukaan yhteisvastuullisesti velvollisia maksamaan väylämaksun. Osassa valiokunnan saamaa selvitystä edustajan vastuuta väylämaksusta on pidetty liiallisena. Se johtaa selvityksen mukaan laivanisännän osalta lisäkustannuksiin ja rajoittaa edustajan eli laivanselvittäjän mahdollisuutta harjoittaa ammatiaan siinä laajuudessa kuin hän haluaa. Voimassa oleva väylämaksulaki on säädetty vuonna 2005, ja siinä yhteydessä edustajan vastuuta väylämaksusta on perusteltu perinnän turvaamisella. Nyt käsiteltävänä olevalla esityksellä ei ole sinänsä vaikutuksia väylämaksun perusteisiin eikä kannettavan väylämaksun määrään. Esityksessä ei myöskään ehdoteta muutoksia väylämaksun maksuvelvollisten eli laivanisännän ja hänen edustajansa asemaan.

Edustajan käytännön vastuita vähentäisi käteismaksun edellyttäminen laivanisännältä ennen laivan lähtöä satamasta. Tällainen järjestelmä on käytössä Ruotsissa. Suomessa väylämaksu on vero ja sen maksatuksessa noudatetaan tullilain säännöksiä. Käteismaksun käyttöönottoaminen edellyttää väylämaksulakiin tehtäviä lisäyksiä, sähköisen väylämaksun maksatusjärjestelmän uudistamista sekä periaatteellisemman

selvityksen siitä, kuinka käteismaksujärjestelmä soveltuu perustuslain mukaisena verona kannettavan väylämaksun maksatukseen (muodollinen verotuspäätös, veron kantaminen, asiakkaan oikeusturva, valtion saatavan turvaaminen), kun alukset saattavat viipyä satamassa vain muutamana tunnin. Valiokunta pitää väylämaksuun liittyvän käteismaksujärjestelmän selvittämistä tarpeellisenä.

Hallituksen esityksen tavoitteena on saattaa Suomen lainsäädäntö väylämaksujärjestelmän osalta vastaamaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 49 artiklan mukaista palvelujen vapaan tarjoamisen periaatetta. Muutokset liittyvät suoraan komission lokakuussa 2006 aloittamaan valvontamenettelyyn Suomea vastaan. Ehdotus parantaa toiseen unionin jäsenvaltioon tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautuneiden laivanisäntien asemaa. Näiden valtioiden lisäksi yhteisön sisämarkkinoihin osallistuu kuitenkin myös kolmansia maita siinä määrin kuin niiden kanssa tehdyissä sopimuksissa määrätään. Syrjinnän kieltä saattaa näissä tapauksissa koskea myös joitakin EU:n ja Euroopan talousalueen ulkopuolisten maiden kansalaisia ja ulkopuolisiin maihin sijoittautuneita laivanisäntiä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Martti Korhonen /vas
jäsen. Mikko Alatalo /kesk
Leena Harkimo /kok
Lauri Kähkönen /sd
Mats Nylund /r
Pentti Oinonen /ps

Markku Pakkanen /kesk
Lyly Rajala /kok
Janne Seurujärvi /kesk
Johanna Sumuvuori /vihr
Anne-Mari Virolainen /kok
vjäs. Henna Virkkunen /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine.